

Comentariul operei Amintiri din copilărie scrisa de Ion Creanga - a patra parte

Creanga nu creeaza oameni, ci doar ii descrie, diferentiindu-i sumar si vazand in ei categoria careia ii apartin: Smaranda e mama, Stefan a Petrei e tatal, Nica e "copilul universal" (George Calinescu), Mogorogea, ca si Gerila. e certaretul, Trasnea e omul greu de cap etc. Prezentele lor sunt tipice, ca si intamplarile pe care le traiesc. Acestea din urma nu sunt extraordinare, dar par asa prin darul povestitorului de a le prezenta Tocmai in maniera de a "spune", consta originalitatea inconfundabila a lui Creanga.

Tehnica narativa e a citatului erudit, gratie careia un continuu paralelism intre intamplari si proverbele in care acestea se regasesc. Trecerea se face prin sintagmele "vorba ceea" sau "povestea cantecului". In acest sens, Creanga a fost comparat cu Anton Pann si Fr. Rabelais, adevarati depozitari ai traditiilor. in rest, oralitatea stilului si perspectiva comica confera "Amintirilor..." o individualitate inconfundabila.

Farmecul evocarii tine, in primul rand, de exprimarea poznaa mucalita a adevarurilor. Frazele de acest tip starnesc in chip spontan hazul: "Cand era de facut ceva treaba o cam raream de pe-acasa"; "Dar si sarac asa ca in anul acesta ca in anul trecut si ca de cand sunt, niciodata n-am fost". Unele cuvinte capata forme neasteptate sau intra in combinatii surprinzatoare, producand acelasi efect mos Chiorpec i se adreseaza lui Nica cu "Bine-ai venit nepurcele!", Oslobanu "furluase", popa Buliga, zis Ciucalau, e pomenit cu "Dumnezeu sa-l iepure", la 1848 Nica suferea de o "cinstita de holera", la carte e "slavit de lenes" etc. Unele nume si porecle produc si ele umor prin sonoritate si sens: Torcalau, Ciucalau, Trasnea Chiorpec, Bodranga si altele, spre a nu mai vorbi de scene precum cea a intoarcerii lui Nica de la scaldat gol-pusca, sau cea cu dascalii de la Falticeni ce "dondaniau" ca nebunii invatand gramatica lui Macarescu.

In general, stilul lui Creanga e lipsit de o figuratie stilistica bogata Garabet Ibraueanu sesizeaza primul absentia metaforei, proprie autorilor epici prin excelenta in schimb, naturalitatea si oralitatea se impun cu precadere ca atribute ale stilului sau. Abundenta locutiunilor populare ("Mi-am luat ramas-bun de la calcaie"), a zicerilor tipice ("toate ca toate", "de voie de nevoie"), a expresiilor onomatopeice, interjectiilor si verbelor imitative ("zbarr!", "hat!", "hustiuluc", "a clampani", "a gabui"), limbajul afectiv (folosirea dativului etic "mi", "ti", prin care implica si participarea "auditoriului") dovedesc un scriitor exponential. Atat de caracteristic pentru vorbirea noastra individuala incat Tudor Vianu afirma ca prin Creanga "poporul intreg a devenit artist individual".